

TAMMI

Vie-
dään
äiti
pohjois-
seen

KARIN SMIRNOFF

"Huimaava sekoitus fiktiota ja yhteiskunnallista realismia,
ankaraa huumoria sekä syvää epätoivoa" EXPRESSEN

Karin Smirnoff

VIEDÄÄN ÄITI
POHJOISEEN

SUOMENTANUT OUTI MENNA

TAMMI
HELSINKI

Oversættelsen er
finansieret af
Nordisk Ministerråd

Pohjoismaiden ministerineuvosto on tukenut teoksen suomentamista.

Luvussa 5 lainataan Ann Jäderlundin runteosta *Kalender röd* (Albert Bonniers förlag, 2000).
Luvussa 10 lainataan Lars Norénin runteosta *Solitära dikter* (Albert Bonniers förlag, 1972)
sekä Björn Ursingin teosta *Fåglar* (Nordisk fotografvyr, 1960).
Luvussa 47 lainataan Gunnar Ekelöfin runteosta *Färjesång* (Albert Bonniers förlag, 1941).

Ruotsinkielinen alkuteos *Vi för upp med mor* ilmestyi 2019.
Copyright © Karin Smirnoff and Bokförlaget Polaris 2019 in agreement
with Politiken Literary Agency
Suomenkielinen laitos © Tammi ja Outi Menna 2022
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
ISBN 978-952-04-1655-3
Painettu EU:ssa

Yksi

Lähdettiin viemään äitiä pohjoiseen. Kampeet kassiin ja jeeppi pakittamalla ulos tallista.

Veli lukitsi oven. Ripusti avaimen naulaan.

Lukas hötkyihän tohkeissaan. Tajusi että jotain oli tekeillä. Veli pani sen remmiin ja vei tarhaan. Sulki häkkioven perässään ja kyykistyi.

En kuullut mistä he juttelivat. Lukas antoi brorille tassua.

Kun veli tuli ulos tarhasta lukas jäi istumaan pää riipuksissa. Veli työnsi kätensä verkkoaidan läpi. Lukas katsoi toiseen suuntaan.

Muori tulee jälestä ruumisautolla sanoin. Nordinin kyydissä.

Muori kuoli ja veli vaiken. Veljestä tuli mölli joka ei jaksanut käydä töissä eikä juuri puhua. Muori muuttui äidiksi. Kunnioituksesta. Myönnytys ei ollut suuren suuri mutta silti. Äiti jätti suuhun jälkimaun herttaisesta mökin mummosta joka raskasta elämää kestätyään yhtäkkiä heitti henkensä.

Sääli ettei angelika saanut vapaata totesin.

Märitlungqvist oli sanonut ei. Siinä oli jo kylliksi että minä olin poissa. Kahden kotihoitajan lomalle jäänti ilman varoitusta ei tullut kuuloonkaan. Anoppia ei laskettu lähiomaiseksi.

Angelika oli asunut meillä edellisjouluasta asti. Hän rakasti lassestefanzia ja teeveesarjoja. Hän oli kiltti ja vakaa viisauksien aarreaitta.

Parempi pyy pivossa kuin kymmenen oksalla.

Koskaan ei voi tietää mitä osaa ellei yritä.

Me elämme vain kerran hän mielellään sanoi aina sopivan tilanteen tullen.

Ennen kaikkea hän huolehti brorista kuin pikkulapsesta. Vahti että veli pysyi kutakuinkin raittiina. Katsoi että hän söi ja nukkui.

Angelika huolehti veljestä kuin lapsesta niin ettei minun tarvinnut huolehtia veljestäni kuin lapsesta.

Poikkesimme huoltoasemalle ostamaan tupakkaa.

Veli selaili paikallislehteä.

Minä otin kahvin maitovaralla.

Hautajaisiinko matka petra kysyi ja vilkaisi meitä kylmälaarin takaa.

Joo sanoin. Kolmeksi.

Loppu tuli sitten nopeasti hän sanoi. Piti soittaakin mutta.

Miten sinulla menee keskeytin ja puristin tetran kahvini sekaan.

Siinähän se hän sanoi. Hoidan isän kissaa. Isä on suomessa. Muutan lokakuussa. Sain kaksion teepeetaloista.

Teepeetalot tarkoitti entistä pakolaiskorttelia. Kaksikerroksisia parakkirakennuksia jotka pykättiin parissa kuukaudessa balkanin sodan puhjettua ja sullottiin täyteen eksjugoslaaveja. Heitä saapui sadoittain. Smalångerissa ei ollut koskaan ennen käynyt sellainen kuhina. Kylälle putkahti uusia kahviloita. Icander täydensi mausteiden ja kuivatavaroiden valikoimaa. Kirkot tarjosivat kilvan apuaan. Lahjoittivat vaatteita ja kutsuivat pakolaisia kahville.

Jumalan silmissä olemme kaikki samanarvoisia sanoi pappi.

Jotkut olivat nähneet naapurin murhaavan vanhempansa.

Jotkut olivat nähneet miten heidän tyttärensä raiskattiin.

Teepeetaloissa heidät kaikki pantiin asumaan vierä viereen.

Serbit kroaatit montenegrolaiset kosovon albaanit ja bosnialaiset.

Pian tulonsa jälkeen pakolaiset saivat kuitenkin pakata kimpsunsa kun heidät lähetettiin eteenpäin muille paikkakunnille. Kahvilat sulkeutuivat. Icander myi viimeiset ajvarpurkit

puoleen hintaan. Parakit jäivät tyhjilleen. Ne näyttivät vuosi vuodelta rapistuneemmilta. Vähitellen tilalle alkoi muuttaa yksittäisiä sosiaalitapauksia. Mielenterveyspotilaita yksinasujia vastaeroneita. Ilman eläkettä kituuttavia maatalousyrittäjien leskiä ja nyt petra.

Kämppään laitetaan uudet tapetit petra sanoi. Saan valita ne itse.

En tiennytkään että john on hankkinut kissan sanoin.

Se on siamilainen sanoi petra.

Ja nyt john oli suomessa.

Petra kohautti olkapäitään.

Jossain näyttelyssä kai. Palaillaan hän sanoi ja siirtyi palvelemaan bensiiniasiakasta.

Joo sanoin. Palaillaan.

Veli tutki karttaa.

Eenelosta sangisiin. Ja sieltä ylitorniolle. Hän nojasi oveen. Hengitys huurusti autonikkunan. Hän piirsi huuruun ristin.

Vähän kräkängerin jälkeen meidät pysäytti tiellä vaeltava porolauma. Soitin torvea mutta porot eivät vilkaisseet meihin päinkään.

Veli laski selkänöjan alas ja pani silmät kiinni. Ajoin porojen ohi etanavauhtia.

Aja yli vaan veli sanoi. Kyllä valtio korvaa.

Vanhainkodista oli soitettu. Muorin vointi oli mennyt huonomaksi. En edes tiennyt että hän oli huonona.

Kun puhelu tuli istuin ingerdalgrenin kuolinvuoteella. Hän oli joskus alkukesästä alkanut pikkuhiljaa riutua pois. Me odotimme että omaiset tulisivat hyvästelemään. Heillä oli pitkä ajomatka. Lapset asuivat hajallaan ympäri maata.

Eivätkö he tule koskaan hän sanoi. Olen kyllästynyt aattoihin ja juhlapyhiin. Juhannuksen jälkeen haluan kuolla.

Nyt oli syyskuu ja ingerdalgren oli tosissaan. Me valvoimme hänen vierellään vuorotellen.

Minulla ei ollut autoa. Vanhainkotiin oli yli kymmenen kilometriä ja kävellen matkaan olisi mennyt liian kauan. Soitin veljelle ja angelikalle mutta kumpikaan ei vastannut. Göran-bäckström ja Gunnargran olivat sammuttaneet puhelimensa.

Itäsmälångerin tiekunnalla oli kokous. Angelika oli leiponut koko viikon.

Soitin taksin.

Smålångerin taksi olette jonossa.

Missä jonossa kysyin kun taksiansers vihdoin ja viimein vastasi. Onko sinulla ruuhkaa lauantai-iltapäivänä.

Katson raveja hän sanoi.

Voitko heittää minut tallbackeniin kysyin. Äitimuori tekee kuolemaa.

Ikävä kuulla hän sanoi. Oletko tilannut kyydin ennakkoon.

En koska en tiennyt että se kuolee tänään.

Siinä tapauksessa ei onnistu taksiansers sanoi. Mutta toivotaan parasta.

En keksinyt enää muita kuin Johnin. Hän lupasi tulla traktorilla.

Vaihdoin muutaman sanan hoitajan kanssa. Kiirehdi takaisin hän sanoi. Tiedäthän millaista se on. Sijaiset ovat lauantaina kiven alla.

Johnin traktori oli vanha. Ainoa istumapaikka oli kuskinpenkillä hänen edessään. Me emme olleet tavanneet joulun jälkeen. Hengitys tiivistyi ohjaamossa ja löi ikkunat huuruun. John pyyhkäisi sivuikkunaa takinhihalla.

Tuskin se mitään on hän sanoi. Vanhuksille tulee helposti tulehduksia. Hän nojautui eteenpäin. Hiukset kutittivat kasvojeni. Vanhasta tottumuksesta nuuhkaisin sieraimiini hänen tuoksuaan. Se täytti traktorin ohjaamon suitsukkeella ja mirhamilla.

Soitin sinulle koska kukaan muu ei vastannut sanoin.

John kääntyi eeneloselle ja otti kurssin kohti tallbackenia.

Pitele rattia vähän aikaa hän sanoi. Kumartui ylitseni ja taiteili lattialta reppunsa. Kaatoi kahvia termoksesta ja antoi toisen mukin minulle.

Meidän kätemme pysähtyivät koskettaessaan toisiaan.

Kiihkeä himo käänsi traktorin tienpenkkaan.

John ajoi linjuripysäkille. Laski mukin kädestään. Otti minun mukini ja laski sen lattialle jalkojemme väliin.

Minulla on ollut ikävä sinua hän sanoi.

Lupasin itselleni etten palaisi luoksesi enää koskaan sanoin. Sinä olet luvannut lopettaa juomisen ja minä olen luvannut etten palaa ikinä yhteen sinun kanssasi.

Olen muuttunut hän sanoi.

Turha toivo.

Sanoin että niin minäkin.

Paitsi etten ollut.

Parransänki pisteli.

Kynnet upposivat ihoon.

Jälkeenpäin. Kun olimme kiskoneet housut ylös ja kääntyneet takaisin eeneloselle john veti minut lähelleen. Halasi minua toisella kädellä ja ohjasi toisella kunnes pysähdyimme vanhainkodin pihatien suuhun.

Pelakuut ikkunalaudoilla saivat talon näyttämään kodikkaalta.

Se oli paikka josta ei lähdetty elävänä.

Kaksi

Haju tuntui jo eteisaulassa. Eteerinen virtsan pussiperunamuusin ja desinfiointiaineen sekoitus.

Osastolla oli hiljaista. Vanhukset makasivat vuoteissaan. Seinille oli ripustettu koriste-esineitä. Vanhoja työkaluja ja puisia rattaita joiden tarkoitus oli herättää muistoja demen-toituneissa. Talonpoikaishyllyssä vuodelta tuhatkahdeksansataayhdeksänkymmentäkahdeksan oli raamattuja ja virsikirjoja.

Jonain päivänä kököttäisin itse täällä ja yrittäisin muistella elämäni. Oleskeluhuoneessa joka olisi sisustettu billykirjahyllyillä ektorpsohvilla monitoimikoneilla samppanjavispilöillä itseapukirjoilla ja leifmannerströmin muistelmilla.

Koputin oven ja astuin huoneeseen.

Veli oli jo siellä. Hän istui tuolilla ja silitteli muorin käsivartta.

Istuuduin vastakkaiselle puolelle sänkyä. Halusin jutella muorin kanssa viimeisen kerran mutta puhuttelunimestä muodostui ongelma. Muori kuulosti liian topakalta. Siri omituiselta. Äiti suomalaiselta. Mamma totaalisen mahdottomalta.

Hei sanoin loppujen lopuksi kuuletko sinä.

Se ei ole enää tajuissaan veli sanoi. Miksi tulit vasta nyt.

Istuin ingerdalgrenin kuolinvuoteella kun puhelin soi. Vei tovin ennen kuin pääsin lähtemään.

Veli kysyi millä tulin ja vastasin että taksilla.

Yritin uudestaan. Siirryin lähemmäs äitimuoria ja otin häntä kädestä kiinni.

Hei. Minä tässä. Hän liikahti aavistuksen. Halvaantunut silmä nytkähti ikään kuin se olisi yrittänyt avautua.

Pastori hän sanoi.

Kukkojärven pastori.

Veli ja minä katsoimme toisiamme. Muorin elämässä oli ollut monta pastoria.

Maria muori sanoi sitten ja toisteli vieraalla kielellä.

Hän elää. Hän elää.

Onkohan se jonkun nimi veli kysyi.

En tiedä sanoin ja kirjoitin hänellä ja kukjärvi muistutukseksi puhelimeeni.

Joku henkilökunnasta kävi laskemassa pöydälle kahvitarjotimen. Heti perään huoneeseen saapui hoitaja.

Miten täällä voidaan hän sanoi ja raotti peittoa katsoakseen muorin jalkoja.

Voisitko lopettaa sanoin. Ei jalkojen värillä ole mitään väliä.

Lähdön hetki on lähellä hän sanoi. Taputti muorin reittä ja antoi lisää morfiinia. Morfiini nopeuttaisi prosessia mutta parempi sekin kuin kuolonahdistus. Olin nähnyt ihmisten kuolevan. Kipulääkkeiden avulla kuolema tuli hiljaa. Hoitajakaan ei välttämättä ehtinyt paikalle.

Mikä sillä on kysyin.

Me emme tiedä varmasti hoitaja vastasi. Hän sairasti keuhko-kuumeen muutama viikko sitten. Luulimme että hän oli jo toipumassa mutta sitten hän alkoi mennä taas huonommaksi. Joskus on vain aika.

Muori hengitti katkonaisesti suu auki. Tekohampaat oli otettu suusta. Hän näytti erilaiselta. Vähän samalta kuin ötzi.

Veli näpräsi peitonkulmaa. Pyyhki räkää ja kyyneliä paidanhihaansa.

En halua että muori kuolee hän sanoi ja jatkoi käsivarren silittelemistä.

Ota tästä sanoin ja ojensin veljelle kahvikupin. Ennen kuin saat syytteen ruumiinhäpäisystä.

Huone oli tunkkainen. Lämpöpatteri naksui. Nousin tuoilta. Vaelsin hetken edestakaisin vaientaakseni vatsanpohjassa möyriävän lapamadon.

En aikonut surra. Mutta en minäkään toivonut muorin kuolemaa.

Laskin käteni hänen otsalleen. Se tuntui hikiseltä kuin kuumessa. Nostin peittoa. Haistoin hänen ihonsa. Lapsuusmuistojeni luksaippuan ja navetanlöyhkän.

Halasimmeko me koskaan. Istuinko koskaan hänen sylissään. Nojasinko hänen rintaansa vasten ja kuuntelin sydämenlyöntejä rowellsmekon läpi. Silittikö hän minun hiuksiani ja jutteli minulle.

Nousin taas ja avasin tuuletusikkunan. Vaihdoin lapsuuden syysiltaan. Puissa oli vielä muutamia lehtiä. Auto ajoi ohi.

Muori veti henkeä koristen.

Näinkö ihmiset kuolevat veli kuiskasi ettei muori kuulisi.

Minä nyökkäsin. Ruumis sammuu. Elin kerrallaan. Kohta muori on poissa.

Etkö voisi lukea jotain veli sanoi. Tähyilin missä kirja oli. En nähnyt sitä pöydällä enkä muorin vieressä. Kurkistin jopa peiton alle.

Kuolema tuli niin hiipien että se oli vähällä mennä ohi meiltä kummaltakin. Viimeinen henkäys ja siinä se. Suljin halvaantuneen silmän ja yritin ristiä muorin kädet mutta tuntui kuin sormet eivät olisi enää suostuneet. Isä meidän joka olet taivaassa pyhitetty olkoon sinun nimesi. Jos muori oli hylännyt jumalan jumala saisi tehdä töitä voittaakseen taas hänen luottamuksensa. Tulkoon sinun valtakuntasi.

Naurettavaa touhua veli sanoi. Ei jumala ole ihminen. Ei niin vastasin. Ei ollut muorikaan.

Hoitaja tuli huoneeseen ja me sytytimme kynttilän. Muorin iho näytti sileältä tyynä vasten. Asettelin peiton hänen ympärilleen.

Veli hieroi silmiään. Minä halasin häntä. Oma suruni oli tyhjänä ammottava rinta.

Mitä nyt tehdään veli sanoi.

Soitetaan nordinille.

Me pakkasimme äitimuorin tavarat. Lipaston laatikosta pikkuhousujen ja sukkiensa alta löysin vihdoinkin pyhän kirjan. Suuri osa sivuista oli koirankorvilla. Kirjan välistä putosi kaksi kirjekuorta. Toinen oli osoitettu kaksosille. Toinen marialle.

Puoliltaöin kun nordin oli hakenut muorin ja hänen elämänsä oli jeeppin lavalla ajoimme kotiin ja avasimme kirjeemme.

Se oli kirjoitettu muorin vapisevalla käsialalla. Ja päivätty kymmenes maaliskuuta kaksituhattaseitsemäntoista.

Rakkaat lapseni.

Kuten tiedätte meillä on Smalångerissa perhehauta. En halua sinne.

Ymmärrettävää sanoin ja jatkoin lukemista.

Olen kotoisin Norrbottenista Kukkojärven kylästä. Siellä on edelleen talo joka on minun. Tai tarkemmin sanottuna teidän. Anteeksi. En halua aiheuttaa ylimääräistä vaivaa. Olkaa yhteydessä Jussi Rahanniin jos tarvitsette apua. Te olette serkuksia.

Minulla on maksettu hautapaikka Kukkojärvellä. Sieltä on hautausmaan parhaat näkymät. Haluan että minut haudataan sinne. Siellä on tilaa teillekin.

Te muistutatte toisianne paljon. Moni saattaisi erehtyä pitämään teitä samana henkilönä. Siksi haluan omistaa viimeisen lauseen kummallekin erikseen.

Bror. Isänperintö on taakka. Älä ole samanlainen kuin isäsi.

Jana. Äidinperintö on taakka. Pidä huolta Dianasta.

Sitten vielä yksi asia. Marialle osoitettu kirje. Pitäkää huoli että hän saa sen.

Herran siunausta.

Äiti.

Veli alkoi taas itkeä. Hän itki nyt eri tavalla marian takia.

Muori ei ollut hylännyt jumalaa silloin kun se kirjoitti tämän kirjeen sanoin miettien mitä puhdasuskaiselle äitimuorilleni oli mahtanut tapahtua. Tuolle naisihmiselle joka oli antanut

taatolle anteeksi mustelmat raiskaukset eläinten potkimisen ja lasten pahoinpitelyn.

Olimme tavanneet viimeisen kerran elokuussa meren rannalla. Hain hänet jeepillä. Työnsin pyörätuolin polkua pitkin kallioille. Meillä oli eväät mukana korissa. Jokunen uimari näkyi vielä vaikka kesä oli melkein ohi. Isä makasi kahden lapsensa kanssa viltillä ottamassa aurinkoa.

Tiesitkö että taatto pelasti minut kerran hukkumasta sanoin.

Muori tähyili suomeen ja imi kahvia pillillä.

Juu muistan hän sanoi. Bäckströmin rouva kävi meillä ja esitti kamalia syytöksiä. Sinähän olit vasta lapsi. Erik pelasti sinut mikä oli pääasia. Sen naisen poikaan ei voinut luottaa. Poltti oman veljensäkin ja ties mitä.

Eli et uskonut johnia etkä johnin äitiä sanoin.

En sanoi muori siihen. Mutta näön vuoksi kysyin erikiltä oliko se totta. Muori laski kahvikupin viereensä kivelle ja oikaisi huiviaan. Käänsi kasvonsa aurinkoon ja pani silmät kiinni. Lämpö sai hänen poskensa punoittamaan laikukkaina.

Ajattelin että mitä joutavia. Nyt se on myöhäistä kaikki. Tuohon ajatukseen sisältyi anteeksianto. Ymmärsin etten voisi herättää muorin syyllisyyttä henkiin ja muuttaa sitä tomuksi.

Kolme

Kaksi eväspussia.

Yksi veljelle ja minulle. Yksi taatolle.

Mehua meille. Toisenlaista mehua taatolle.

Muori toivottaa hauskaa uintiretkää.

Me vilkutamme kuistilla. Taatto peruuttaa auton tallista.

Etkö voisi lähteä mukaan veli sanoo.

En kestä kuumuutta muori vastaa ja oikaisee aurinkolasejaan.

Ei mekään sanoo veli.

Uimahousut roikkuvat takaa.

Veli raapii käsivarttani.

Luuletko että se hän aloittaa.

Ei varmaan sanon. Minulla on vähän paha olo. Pitäisi ehkä jäädä kotiin.

Taatto soittaa torvea hoputtaakseen meitä autoon.

Sunnuntai-iltapäivä taaton kanssa.

Sellaista ei olekaan koettu ennen.

Taatto nukahtaa pyyhkeelle.

Me leikimme hiekassa.

Sitten minä kahlaan veteen.

Neljä

Me ajoimme Kukkojärven kirkon parkkipaikalle nordinin viereen.

Kirkko oli mäellä. Hautakivet laskeutuivat viivasuorina riveinä kohti joenrantaa.

Muorin sukulaiset olivat hoitaneet hautajaisjärjestelyt. Meidän tarvitsi vain ilmestyä paikalle.

Pakkanen ei ollut vielä tappanut kaikkea kasvillisuutta. Lehtipuut hehkuivat upeissa ruskan sävyissä. Horisonttiin painuvan auringon viimeiset säteet valaisivat kirkkoa.

Menimme sisään ja istuuduimme eturiviin. Penkit takanamme täyttyivät saattoväestä. Mustapukuiset häärivät alttarilla. Vilkuilin olkani yli ja näin tuntemattomia kasvoja. Vanhukset nuoret perheet ja lapset juttelivat hiljaa ja nyökkäsivät meille kuin merkiksi yhteisestä surusta. Naiset olivat peittäneet hiuksensa huivilla.

Missä me ollaan sanoin veljelle. En tajua.

Muorin kotikonnuilla veli sanoi. Muori kertoi uskonyhteisöstä. Ilmeisesti perinteitä noudatetaan yhä. Hän katsoi ympärilleen. Vastasi osaaottaviin hymyihin. Me istuimme niin lähekkäin että tunsin hänen luisevan olkapäänsä vasten omaa yhtä luisevaa olkapäätäni.

Keitä täällä on sanoin. Eihän muori voinut tuntea näitä kaikkia ihmisiä.

Muorilla oli yhdeksän sisarusta veli sanoi.

Äitiä ei enää muistettu.

Kurja ajatella että se makaa yksin tuolla veli sanoi. Höyläämättömistä laudoista tehdyssä puulaatikossa.

Madoille selviää pian sanoin että se on pelkkää luuta ja nahkaa niin jaloista kuin käsistä ja kaulastakin.

Lopeta veli sanoi. Tiedän että sinusta tuntuu samalta. Tiedän aina miltä sinusta tuntuu.

Veli oli oikeassa mutta en sanonut sitä. Olisin halunnut riisua hautajaisjakkuni ja levittää sen peitoksi arkun päälle.

Kellot soivat. Odotimme ensimmäisen virren alkusoittoa mutta sitä ei tullut. Seurakunta nousi seisomaan. Me nousimme seisomaan. Sitten lauloimme virren päivä vain ja hetki kerrallansa ilman urkusäestystä. Ei se hullumalta kuulostanut niinkään. Mutta erilaiselta.

Kaksi kolmesta mustapukuisesta meni istumaan.

Kolmas ja kaikesta päätellen tärkein napsautti mikrofonin päälle ja kiersi kirkkosalia katseellaan. Hän näytti nauttivan tilanteesta. Lava oli hänen. Valta oli hänen iankaikkisesti aamen.

Ihmisen päivät ovat lasketut hän sanoi. Emme voi vaikuttaa siihen kuinka kauan me elämme. Mutta voimme vaikuttaa siihen miten elämme elämämme.

Eikö se ole sama asia sanoin.

Hyss sanoi veli. Kuuntele saarnaajaa jolla kerrankin tuntuu olevan jotain järkevää sanottavaa.

Synti ja vapahdus liittyvät toisiinsa mustapukuinen sanoi. Me teemme syntiä ja saamme anteeksi. Synti seuraa meitä minne ikinä menemme. Paholainen seuraa meitä minne ikinä menemme. Ja virittää meille ansojaan. Useimmat meistä lankeavat niihin päivittäin. Nainen lipsauttaa miehelleen valkoisen valheen selitelläkseen epäonnistunutta päivällistä. Lapsi sanoo vastaan vanhemmilleen. Teini ei tule kotiin silloin kun sovittu.

Ne ovat pieniä syntejä. Ne voi uskoa anteeksi. Jumala antaa anteeksi mutta vaatii myös ettei synti toistu. Toistuvista synteistä kasvaa baabelintorni. Ja kun se kaatuu te merkityksettömät ihmiset rukoillette anteeksiantamusta. Ruoskitte itseänne

vitsoilla ja lupaatte olla ikinä enää sortumatta pienen ihmisen synteihin. Mutta lupaus rikotaan. Yhä uudestaan paholainen virittää ansansa ja te lankeatte taas kiusaukseen. Ette voi sille mitään. Paholainen on koko ajan askeleen edellä ja sillä on päämäärä. Ilman syntiä ei ole vapahdusta. Ilman tunnustusta ei ole armoa.

Mies piti suoraksi ojennettuja pukukäsiään meidän yläpuolellemme.

Ilman syntiä ei ole vapahdusta hän julisti niin että kirkkosali raikui. Ilman tunnustusta ei ole armoa.

Ja seurakunta vastasi.

Ilman syntiä ei ole vapahdusta. Ilman tunnustusta ei ole armoa.

Kirkkosalissa oli havaittavissa liikutusta. Meidän takanamme ihmiset itkivät syntistä elämäänsä. Vaikeroivat ja keinuttelivat itseään aivan kuin heidät olisi tuomittu kivitykseen. Arkussa makaava nainen oli luultavasti jo unohdettu.

Nojauduin lähemmäs veljeä. Aluksi hän ei kuullut mitä sanoin.

Paskapuhetta sanoin kuuluvammin. Veli hivuttautui kauemmas.

Mustapukuinen oli asteittain korottanut ääntään.

Sirirahanni hän sanoi. Tai sirikippo kuten hänen nimekseen tuli sen jälkeen kun hän oli uhmannut uskonyhteisöön ja nainut etelän miehen ei uskonut syntejään anteeksi niin kauan kuin hän eli. Päinvastoin hän lateli syytöksiä näyttääkseen itse synnittömältä. Sen sijaan että olisi painanut päänsä sen miehen edessä jolle oli lahjoittanut ruumiinsa ja ottanut vastaan rangaistuksen synneistään hän jäi paholaisen pauloihin. Sen sijaan että olisi rukoillut anteeksiantamusta ja saanut ottaa vastaan pelastuksen hän vakuutti sitkeästi viattomuuttaan ja syytti pyhää miestä.

Puhujan otsa kiilteli hiestä. Silmät löivät lieskoja ja ruumis nytkähteli. Hän oli niin omien sanojensa lumoissa että tärisi ja voihki aivan kuin olisi lauennut.

Penkkiriveiltä kuului itkua ja nyyhkytystä.

Veljen poskilla valuiivat äänettömät kyyneleet.

Minun sisälläni leimahti viha. Se olisi halunnut kaataa kas-
temaljan ja katkoa kolehtihaavin säpäleiksi. Kun katsoin veljeä
tarkemmin näin ettei hän itkenyt surusta. Hän ei ollut surulli-
nen. Hän oli autuaan liikutuksen vallassa.

Tökkäsin häntä kylkeen tarpeettoman kovaa.

Mitä sinä teet hän sanoi. Onko pakko aina pilata kaikki. Ihmi-
set surevat täällä meidän kanssa etkö kuule.

Minulla oli asioita sydämelläni juuri kun seurakunta nousi
seisomaan.

Oi ihmeellistä armoa

Kun löysit eksyneen.

Nyt uusin silmin nähdä saan.

Nyt katson jeesukseen.

Virren jälkeen rukoiltiin hiljaa. Mustapukuinen rukoili silmät
auki ja levitti taas kätensä ihan kuin olisi esiintynyt allsångpås-
kansenissa. Hän oli allsångpås-kansen à la kukkojärvi.

Oltuaan poissa neljäkymmentäyhdeksän vuotta siri päätti
palata kotiin. Takaisin meidän luoksemme. Hän päätti uskoa
syntinsä anteeksi. Sirirahanni hän sanoi. Sinun syntisi ovat
anteeksi annetut. Sinut on armahdettu. Tiesi herran luo on auki.

Itku lakkasi. Naiset oikoivat huivejaan. Kirkkoväki kokosi
itsensä.

Paitsi veli ei. Hän itki valtoimenaan. Vihani valui pois. Työn-
sin käteni hänen kainaloonsa.

Kaikki hyvin sanoin kuten olin sanonut monta kertaa
ennenkin.

Kaikki hyvin.

Mustapukuinen istuutui tuolille alttarin sivuun. Vuoroon
astui tavallinen papinkaapu.

Hän selvitti kurkkuaan.

Sirirahanni oli kymmenpäisen sisaruskatraan nuorin hän
sanoi. Kun vanhemmat sairastuivat heistä huolehtiminen jäi

sirin vastuulle. Pian vanhempien poismenon jälkeen sirirahanni jätti kotiseutunsa ja lähti töihin etelään. Smalångerissa hän tapasi tulevan aviomiehensä erikkipon. Heidän liittoonsa siunattiin kahdella lapsella.

Kahdella pahalaisen siittämällä albiinolapsella sanoin.

Lopeta veli sanoi joku voi kuulla.

Sirirahanni oli omistautunut puoliso ja äiti mutta vaali aina kotiseutua sydämessään. Siitä todistavat seurasaliamme koristavat kauniit ristipistotyöt.

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Rukoilkaamme.

Me rukoilimme äitimuorin puolesta.

Aamen.

Sana on nyt vapaa kaikille jotka haluavat hyvästellä vainajan henkilökohtaisesti.

Piikit pistelivät kämmeniämme. Olimme ostaneet ruusut huoltoasemalta raunasta laskeaksemme ne arkulle. Arkun päällä tai sen vieressä ei ollut muita kukkia. Lepattava kynttelikkö puuttui samoin kuin kaikki muutkin koristeet. Oli vain puulaatikko joka kaipasi jotain kaunistusta. Nousin seisomaan.

Tule sanoin. Haluan käydä laskemassa ruusun arkulle.

Veli kiemurteli vaivaantuneena ja pälyili ympärilleen. Ympäriä pälyiltiin häntä.

Mutta jos niin ei kuulu tehdä hän sanoin.

Ei paljon nappaa sanoin ja kävelin arkulle. Veli tuli perässä.

Me asetimme ruusut ristiin.

Et ollut mikään kehuttava muori sanoin. Mutta tiedän että mustapukuinen on väärässä.

Hei hei äiti sanoi veli. Tiedät että minä. Sitten ääni särkyi ja itku otti vallan.

Itku sai veljen jalat valahtamaan veltoiksi. Kiskoin häntä perässäni takaisin penkkiin.

Tule nyt voidaan surra sitten myöhemmin sanoin. Meidän pitää ensin päästä pois täältä. Ajattele isoa tuoppia. Huuruavan

kylmää isoa tuoppia yritin houkutellessa mutta se vain pahensi tilannetta. Veli parkui kuin kiukutteleva kläppi eikä suostunut kävelemään.

Äiti hän huusi katsoen arkkua. Äiti.

Väkeä kerääntyi ympärillemme. Tunsin miten ihmiskehot puristivat pois ylimääräisen tilan ja riensivät tukemaan veljeä kyynärsauvoina.

Huivien ja pukujen kaaoksessa ei ollut happea eikä siitä huokunut anteeksiantamusta.

Muori oli silta jota pitkin veli oli kulkenut. Huivipäänainen joka hääri verhojen takana ja tarjosi taatolle ruokaa ja viinaa ja kotilieden lämpöä oli meidän äitimuori.

Ja bror.

Mennään nyt sanoin mutta veli oli hukutettu voimahalauksiin ja huivikäsiensä hyväilyihin. Kiskoin häntä käsivarresta. Hän nykäisi kätensä takaisin. Raivasin tieni väkijoukon läpi. Juoksin keskikäytävää ulos kirkon pihalle ja parkkipaikalla odottavaan jeeppiin. Väänsin virta-avainta. Moottori yskähti pari kertaa ja sammui.

Joku koputti ikkunaan. Veivasin sen auki.

Vai rupesi auto temppuilemaan.

Dejavu ajattelin.

Metsästyshousut nahkaisilla polvivahvikkeilla pyysivät minua avaamaan konepellin ja sanoivat että kokeile nyt. Jeeppi käynnistyi kehräten tasaisesti kuin kissa.

Jussirahanni mies sanoi ja työnsi kätensä ikkunasta. Sinä vissiinki olet janakippo. Me olemme serkuksia.

Muttei näytetä yhtään samalta sanoin.

Ei niin hän vastasi. Sinussa on enemmän kippoa. Minä olen tyyppillinen rahanni.

Hän kaiveli taskuaan. Onki esiin nuuskarasian ja tarjosi minullekin.

En käytä nuuskaa sanoin.

No sitten on korkea aika alottaa hän sanoi.

Ehkä sanoin. Kaavin itselleni mällin pyörittelin sitä sormisani ja työnsin huuleen.

Suuhun tuli muruja. Ikeniä kirveli.

Aluksi nuuska lämmitti. Sen jälkeen iski paha olo. Puskin oven auki ja kävin oksentamassa muotoon leikatun koristekuisen alle.

Ota tästä mies sanoi kun olin yrjönnyt viimeiset raunan bensa-asemalla syödyt makkaranpalat. Hän onki taskustaan nenäliinan ja ojensi sen minulle.

Kiitos sanoin ja niistin nenäni vanhanaikaisesti ruutukankaaseen.

Missä te aiotte nukkua hän kysyi. En tiennyt minne menimme yöksi. Olimme lähteneet matkaan murehtimatta yöpaikkaa tai huomispäivää.

Muori. Se jonka hautajaiset nyt on kirjoitti että meillä on täällä talo. Ehkä me voidaan nukkua siellä.

Ette voi hän sanoi se ei käy. Saatte tulla minun luokseni. Oleteko te syöneet hän kysyi.

Näit juuri ruokalistan sanoin.

Kirkonkellot soittivat ulos.

Saattoväki kiemurteli ovesta. Ensimmäisenä tuli muorin arkku. Heti arkun perässä pappi ja sitten bror jonkun naisen käsivarsi hartioillaan.

Jussirahanni tähyili rinteeseen johon muori oli päättänyt tulla haudatuksi.

Mennään yhtä matkaa hän sanoi.

Maasta sinä olet tullut pappi lausui.

Marsista sinä olet tullut minä sanoin.

Maaksi pitää sinun jälleen tuleman.

In pulverem reverteris sanoi jussirahanni.

Pappi käytti kauhaa. Me muut käytimme kättä. Ripotin hiljaa kourallisen arkunkannelle.

Juuri maasta kaivettu hiekkainen multa tuoksui hematiitilta.

Veli jäi seisomaan uusien ystäviensä keskelle. Jussirahanni ja minä kävelimme eri reittiä takaisin parkkipaikalle. Tuntui hyvältä kävellä hautajaisten jälkeen.

Lueskelin hautakiviä. Sukupolvet syntyivät ja kuolivat. Osa nimistä toistui useammin kuin toiset.

Lopulta näin veljenkin tulevan autolle. Sama huivinainen kuin aiemminkin tuki häntä selästä. Hän katsoi pois ja hyppäsi etupenkille kuin häpeissään oleva kläppi.

Nainen kiersi auton ympäri ja ojensi hänkin kätensä. Marta hän sanoi. Me olemme serkuksia.

Muttei näytetä yhtään samalta sanoin.

Ei hän sanoi mutta ehkä me olemme samanlaisia sisäpuolelta. Tuskinpa ajattelin.

Pidä huolta veljestäsi niin palataan huomenna.

Nyökkäsimme toisillemme kuin ventovieraille.

Seuratkaa minua jussirahanni sanoi ja suuntasi pikappia kohti.

Muori kuoli ja veli vaikenä. Veljestä tuli mölli joka ei jaksanut käydä töissä eikä juuri puhua. Muori muuttui äidiksi. Kunnioituksesta. Myönnytys ei ollut suuren suuri mutta silti.

Jana Kippo -trilogian toinen osa jatkaa siitä, mihin August-ehdokkuuden napannut sensaatio *Lähdin veljen luo* jäi. Janan äiti on kuollut ja kaksosveli jäänyt aataminaikaisen uskonyhteisön pauloihin. Janan on saatava veljensä takaisin kotiin, vaikkei hän itsekään tiedä, missä tai mikä koti on. Mustelmilla, vereslihalla Jana rämpiä läpi sukupolvien ytimeen leiriytyneen kaltoinkohtelun, syrjinnän ja tekopyhyiden. Äidin ja uskonyhteisön kitkerät salaisuudet paljastuvat samalla, kun periksi antamaton päähenkilö pyristelee kaikin voimin irti omistaan.

”Siinä missä *Lähdin veljen luo* avasi pirullisen, sadistisen isän haudan ja perinnön, *Viedään äiti pohjoiseen* yrittää ymmärtää pelkurimaista, lannistunutta, silmänsä kaikelta ummistanutta äitiä.”

AFTONBLADET

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-1655-3